

El llenguatge 6/IV/1978 Al capdavall

No totes les expressions que considerem incorrectes o impròpies es poden combatre o impugnar amb la mateixa comoditat. Depèn de les solucions que puguem proposar per a substituir-les. Entre les que podem combatre sense patir per les solucions que es poden indicar o suggerir, cal comptar, certament, la locució adverbial «a fi de comptes», que encara ara darrerament hem vist en un parell de textos impresos.

Si no ens demostren el contrari, hem de considerar que «a fi de comptes» no és sinó un calc literal de l'expressió del castellà «a fin de cuentas». Però, com deïem, és sobretot la bondat —la viabilitat— dels recursos de què disposem per a prescindir-ne allò que ens indueix de nou a recomanar que es rebutgi aquella expressió. ¿Qui no coneix, per exemple, i com a forma de llenguatge viu, la locució al capdavall? Es justament una d'aquelles expressions que, alhora que són ben genuïnes, passen desapercebudes dins la frase o el discurs, i aquest és el seu mèrit. Al capdavall és, en principi, un terme locatiu, amb un valor oposat a al capdamunt. Però s'usa també correntment amb el valor que el Diccionari Fabra defineix de la manera següent: «A la fi, al cap i a la fi, després de vençuts tots obstacles, després d'haver-se temut el contrari, considerat tot, comptat i debatut, no obstant tot el que hagi pogut alegar-se en contra.» I és important d'assenyalar que formant part d'aquesta definició múltiple trobem, pel cap baix, tres locucions que són tres solucions vàlides més, és a dir, aptes per a alternar amb al capdavall expressant el valor que comentem: a la fi, al cap i a la fi, comptat i debatut.

Un comentari contra «a fi de comptes» s'hauria de fer extensiu a «en resumides comptes» (compte, femení!). Però alhora s'hauria d'ampliar amb dues altres solucions excel·lents, i sense pretendre exhaurir-les: ben mirat i fet i fet. Ben mirat, doncs, eliminar «a fi de comptes» i «en resumides comptes» no presenta pas el més mínim obstacle.

Albert Jané